

Образ майбутнього в освітній парадигмі людини інформаційного суспільства

адекватної діяльності соціального суб'єкта є відображення образу майбутнього як її фактору, який має бути визначений як одна з домінуючих підструктур картини світу. Саме освітні механізми мають бути задіяні для вироблення в суб'єкта знань та навичок формування образу майбутнього.

Література

1. Тоффлер А. Футурошок. – СПб.: Лань, 1997. – 464 с.
2. Лепский М.А. “Свет” и “тень” социальной перспективы. Монография. – К.: Молодь, 2000. – 408 с.
3. Бестужев-Лада И.В., Наместникова Г.А. Социальное прогнозирование. Курс лекций. – М.: Педагогическое общество России, 2002. – 392 с.

Щербакова Ю.Е.

студентка V курсу факультету
соціології та управління ЗНУ

ПРОБЛЕМИ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ У СУЧАСНОМУ СВІТІ У ФІЛОСОФСЬКОМУ ДИСКУРСІ

Самореалізація – “інтеграція життєвої сили, якою володіє біологічний організм з вектором, який породжується смислом життя людини” [1, 70]. Поняття самореалізації в найбільш широкому сенсі конкретизується термінами: життєва сила, вектор розвитку, дія. Таким чином проблема самореалізації особистості розглядається через три контексти: актуалізація життєвої сили, пошук вектору розвитку, мотивація до дії. Якщо життєва сила формується фізичним, психологічним, біологічним контурами особистості й частково соціальним простором (механізмом соціалізації), то на вектор розвитку в більшій мірі відіграє вплив суспільний контур. Не останню роль в формуванні вектору розвитку відіграє освітній простір. На освітній процес покладено формування цілісної особистості (професійного, загальноосвітнього, світоглядного контекстів особистості й т. і.). Фактично освітній процес впливає на формування вектору розвитку особистості, який в свою чергу складається як з теоретичних уявлень про розвиток особистості, так і з практичного комплексу. На наш погляд проблема освітнього процесу в Україні на даний період полягає в спрощенні академічної науки настільки, що вона, по-перше, більше не дає студентові традиційно сильної наукової підготовки, яка слугує базою реалізації студента як майбутнього науковця, по-друге, наука не

задовольняє потреби суспільства й особистості в актуальних практичних знаннях. Іншими словами, наука не дає студентові ані сильної теоретичної підготовки, ані формує практичний вектор реалізації особистості, таким чином сучасна наука є “недотеоретичною” й “недопрактичною”. Проблема самореалізації особистості в значній мірі пов’язана з проблемою неефективного (з точки зору підготовки теоретичного й практичного аспектів вектору розвитку особистості) освітнього процесу. Формування цілеорієнтованої, вмотивованої особистості теж, на наш погляд, повинно бути однією із функцій освітнього процесу. Не виключаючи ролі самої особистості по формування цілей розвитку й роботи над власною мотивацією, стимулюючий вплив на ці процеси мусить здійснювати освітня система. Якщо ця функція діє неефективно, то так би мовити свідомий студент, який закінчує вищий навчальний заклад потрапляє в стан фрустрації, що обумовлений усвідомленням недостатньої підготовки для самореалізації себе будь-то в теоретичному чи практичному аспектах. Механізм самореалізації позбавлено таким чином активності дієвого компоненту, а вектор розвитку зазнає трансформацій.

Навчання в сучасній освітній системі відбувається в раціонально-інформаційному просторі, ігноруючи індивідуальну емоційно-вольову сферу учнів, “не залучаючи їх до процесу співтворчості” [2, 49]. Горбунова Л. С. визначає ще одну важливу методологічну проблему вищої школи – досі пануюча традиційна концепція навчальної дисципліни, відповідно до якої кафедри викладають, а студенти вивчають кожну дисципліну автономно. “Домінує чисто предметне, а не методологічне навчання” [там же].

Вихід з методологічної кризи, яка панує в освітньому системі криється в трансформації освітнього процесу (зокрема принципів та засад освітнього процесу). Панацеєю є становлення міждисциплінарної інтеграції, що реалізується в подоланні “феномена розірваності мислення” [2, 49]. Міждисциплінарна інтеграція може бути досягнута за допомогою, наприклад, синергетики як методології, світоглядного образу мислення. Синергетика заснована на ідеях системності, спільності закономірностей розвитку об’єктів усіх рівнів матеріальної і духовної організації, поліваріантності, глибинного взаємозв’язку хаосу і порядку. Синергетика формує нову уяву про світ, “який складно організований і відкритий, який ще не став, а тільки стає, не просто існує, а безперервно виникає”. [2, 50]. Саме орієнтація освітнього процесу на співтворення соціального простору формує вмотивовану, небайдужу, цілеорієнтовану особистість, самореалізація якої нерозривно пов’язана зі знаннями, отриманими в освітньому процесі. За таких умов освітній процес формує практичний, творчий аспект вектору розвитку особистості. Людина отримує перманентний “заряд творчої

Проблеми самореалізації особистості у сучасному світі у філософському дискурсі

активності” необхідний для самореалізації в сучасному світі. В цьому випадку знання не просто накладаються на структуру особистості, а тим більше не нав’язуються їй. Вони, насамперед, стимулюють власні, можливо ще не проявлені, ще приховані лінії духовного розвитку особистості [3, 251].

За словами Горбунової Л. С. подальший прогрес у розвитку міждисциплінарного синтезу можливий лише за умов активної участі дослідників та викладачів соціогуманітарних дисциплін в розробці методологічних засобів викладання, активно стимулюючих розвиток творчого мислення студентів у напрямку нових горизонтів світогляду та світовідношення, відповідних до вимог та викликів сучасної епохи.

Література

1. Бех В. П. Человек и Вселенная: когнитивный анализ: Монография. – 2-е изд. доп. – Запорожье: «Просвіта», 2003. – 148 с.
2. Горбунова Л. С. Синергетична парадигма: методологічні та дидактичні можливості в освіті // Нова парадигма. – Вип. 50. – С. 48-57.
3. Князева Е. Н. Синергетический вызов культуре // Синергетическая парадигма. – М., 2000.